

מה באמת הם לומדים שם?

איילה קליין
(5)

מרץ 3 2016 4:10

לאחרונה נהיה די מקובל לצאת נגד שיטת הבגרויות, למידה משמעותית, תוכניות הלימודים, וסגנון ההוראה. רבים מבקרים ושוענים כי בית הספר הינו דבר מיושן, שאינו מכין את התלמיד לחיים שבחוץ - חיים עצמאיים של התמודדויות. בית הספר, כך נטען לרוב, מדכא את הסקרנות והיצירתיות, מייצר תבנית אחידה ושבלונית של תלמידים שכל מטרתם להוציא בגרות מלאה.

"מה כבר יעזור להם נושא נשוא בלשון?"

"מה הם יעשו בחיים עם משפט פיתוגרס?"

"למה הם צריכים ללמוד סיפורים שתמיד יש בהם מוות?"

"ואיפה הם עוד יפגשו בחיים שלהם כבוגרים, את סיפורי העלייה הראשונה, או השלישית?"

"מה הלימודים האלה כבר יעזרו להם בחיים?"

אלה הן מקצת מהשאלות שאנו כמורים נתקלים בהן. לעתים אנו שומעים את השאלות הללו ישירות מפי התלמידים עצמם ולעתים ממבוגרים אחרים שנוהגים לבקר את תכני הלימוד.

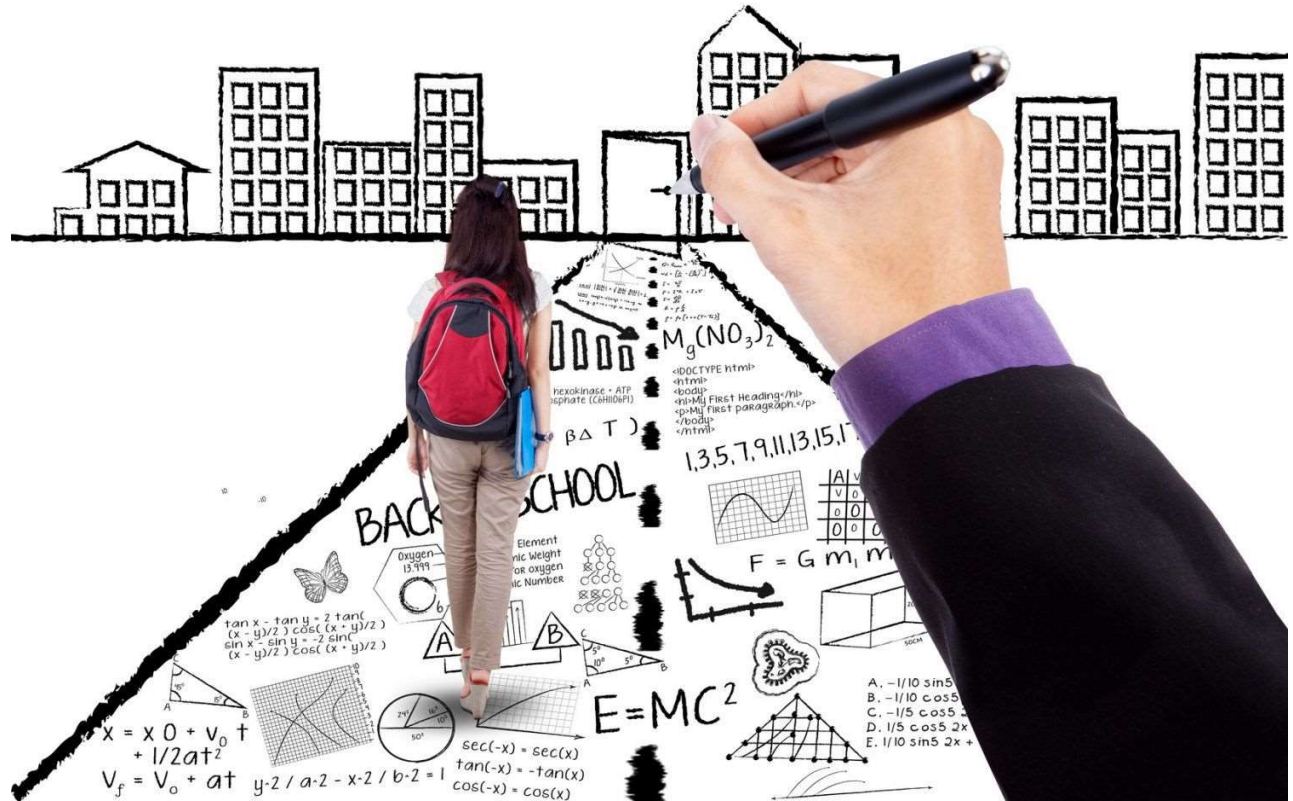
לכאורה, השאלות הללו מוצדקות: כשהתלמידים שלנו יסיימו את בית הספר וירצו לפתוח חשבון בנק בפעם הראשונה ב

והיחום, הם לא יצטוו לזעזעו אין פחותים אגוד יונם. הם גם לא יונקשו להסביר מהו הנושא הנושא במשפט שהם אומרים לפקיד הבנק.

אני יכולה לחשוב על אלפי סיטואציות שבהן התלמידים שלנו, לכאורה לא יצטרכו לזכור או להיעזר במה שהם למדו ב כל שנות הלימוד שלהם.

התשובה על השאלה המטרידה והמציקה הזו, שתוקפת אותנו, אנשי החינוך, חדשות לבקרים היא פשוטה.

מה הם לומדים? הם לומדים המון!

בואו נבדוק, מה אנחנו באמת מלמדים אותם?

אנחנו מלמדים אותם ללמוד יחד בביתה או לקראת מבחן. לעתים אנחנו משבצים אותם עם חברים שהם לא בדיוק החברים האהובים עליהם, ובכל זאת - הם צריכים להתמודד איתם ולעבוד בשיתוף פעולה.

אנחנו מלמדים אותם להתמודד עם אדם מבוגר (המורה) שלעתים נחמד יותר ולעתים נחמד פחות, אבל איתו ומולו התלמיד חייב להתמודד. יש מקרים שבהם הילד כלל לא יתמודד עם תשובה או הערה של מורה, וידעיק מיד את הוריו - וגם זו סוג של למידה...

אנחנו מלמדים אותם להתמודד עם נושא קשה ולדעת כיצד להתגבר עליו - כל קושי מלמד אותם על עצמם לא פחות מאשר על תחום התוכן שדרכו הם נתקלים בו.

אנחנו מלמדים אותם לבדוק בינם לבין עצמם איזה מקצוע הם אוהבים ואיזה לא, וגם להבין להסביר למה.

אנחנו מלמדים אותם לחיות בתוך מסגרת של חוקים, ערכים וגבולות, ובאמצעות הלימודים גם מנחילים להם ערכים. אנחנו מקנים להם השכלה כללית, גם כשהנושא הנלמד בביתה, לכאורה לא רלוונטי לחיים שבחוץ. ההשכלה והלימודים מפתחים את יכולת החשיבה. אנחנו מקנים להם בסיס של ידע, שאיתו הם יעשו אחר כך מה שהם יראו לנכון.

אנחנו מטפטים להם בלי הרף על חשיבותה של למידה, על לימודי המשך שיפתחו בפניהם דלתות.

בכל פעם שתלמיד בתיכון עושה לעצמו את הבחירות לקראת המגמות שאותן הוא ילמד או מספר היחידות שילמד, הוא לומד על בחירות בחיים, על המחיר שיש להן ועל הרווח שטמון בבחירה שלקח. הוא גם לומד שבחירה אפשר לשנות, א שזה דורש מאמץ.

בשיעורי חינוך-גופני הם לומדים להיות מובילים וגם מובלים, האם לוותר כאשר יש קושי פיזי או להתאמץ יותר, ולא במקרה, כי יש קשר גדול בין הלמידה של התמודדות עם מאמץ בספורט למאמצים אחרים בחיים (כפי שאפשר לקרוא בא [לקרוא כא](#)).

בטקסים הם לומדים לעמוד מול קהל גדול, ללא פחד (או למרות שהוא קיים), לקרוא או לשיר ולא פחות חשוב מכך, הם לומדים על חשיבות הטקס ומשמעותו. בטיולים השנתיים הם לומדים כיצד להשתלב עם החברים, רחוק מהבית. יש לא מעט ילדים שהוריהם לא מטיילים איתם ואינם רגילים בכך - וגם זו למידה משמעותית. ובסוף הטיול, התלמידים יודעים להגדיר את עצמם כאוהבי טיולים והארץ, או כמי שמעדיפים לגלות אותה באמצעות דרכים אחרות ושטיולים אינם "כוס התה שלהם".

הם לומדים כיצד לקבל ציון נכשל או נמוך מכפי שהם ציפו - קוראים לזה תסכול. ולא פחות מכך - הם לומדים להתמודד עם התסכול ולהמשיך הלאה. ואין ספק שרצוי לעשות זאת עכשיו, בסביבה מוגנת, ולא אי שם בגילאים מאוחרים יותר, בסביבת עבודה.

הם לומדים לעמוד על שלהם כאשר הם מקבלים תשובה שלילית ממורה. חלק יעמדו על שלהם ויתווכחו, יכתבו מכתבי ערעור, יבקשו לדבר עם המנהל וחלק יקבלו את הגזירה בשקט. כל דרך בה הם יבחרו להגיב מול תשובה שלילית, תלמד אותם שיעור בתורת הוויכוח.

לדעתי, הדבר המשמעותי ביותר בלמידה האינסופית הנחבאת בתוך בית הספר, היא ההתמודדות החברתית. גם בחיים שאחרי הצבא והטיול הגדול ואולי אפילו עוד לפני זה, הם יפגשו אנשים שדומים להם כמו גם אנשים השונים מהם. הם יפגשו אנשים רעים ואנשים טובים - בדיוק בדיוק, כפי שבית הספר מפגיש אותם.

אם לסכם את הכתוב במילה אחת - התמודדות - זה מה שבית הספר מלמד את התלמיד החל מכיתה א' ועד כיתה י"ב.

המפגשים השונים שאליהם בית הספר חושף את התלמידים, זו הלמידה. בה בעת, אנו מעניקים להם השכלה בסיסית, בסיס איתן שמפריד בינם לבין מי שלא למד.

הגורם האנושי המשמעותי ביותר שהתלמיד פוגש במהלך שנות לימודיו, הוא המורה. אנחנו המורים מבינים את חשיבותה של השאיפה, את חשיבות העידוד והתמיכה שהתלמיד זקוק לו. אנחנו המורים, צריכים להשתפר ולשפר בכל יום עבודה שלנו, מתוך מאמץ פנימי ואמונה עמוקה בתלמיד וביכולותיו. לעיתים המורים עצמם נתקלים בתכנים שאינם רלוונטיים למאה ה-21, ועדיין הם מלמדים ומובילים את התלמיד להשתפר ולשאוף קדימה.

מי שטוען שבית הספר מדכא יצירתיות, סקרנות ודמיון, צריך אולי להסביר כיצד הפכה מדינת ישראל למעצמה בתחום הטכנולוגיה והחדשנות. ראוי לבדוק בכמה פרסי נובל זכו אנשים חכמים ומוכשרים, כולם בוגרי משרד החינוך של מדינת ישראל. ואת כולם אנחנו המורים, לימדנו, הכנו אותם בדרכינו שלנו לחיים שבחוץ.

אנו מחנכים תלמידים להתמודדויות לא פשוטות, יותר מבכל מדינה מערבית אחרת, והנה, הם גדלים להיות עצמאים, בוגרים ויצירתיים. וזו סיבה מספיק טובה עבורנו המורים ליישר גב ולהישיר מבט אל מול טענה או ביקורת כלפי התכנים המיושנים שאנו מלמדים.

זו הלמידה המשמעותית ביותר שאנחנו המורים יכולים להעניק להם, בין משפט פיתוגרס למחזה של אנטיגונה: בתוך כל למידת אותם תכנים, יש כאמור גם למידה אחרת שאותה אנו מעניקים בין לבין – הערך המוסף שאנו המורים מעניקי לתלמידים שלנו. ההוכחה הטובה ביותר לכך היא, כאשר אנו פוגשים בוגרים שלנו שהתקדמו, למדו והצליחו בחייהם.

אין בושה לדעת ולהגיד שגם לנו יש חלק בכך.